

Att skaffa ångbåt	1
Hur börjar man?	1
Bli medlem i Sveriges Ångbåtsförening, SÅF	1
Kontakt med andra ångfartygsägare	2
Andra föreningar	2
Tidskrifter	3
Böcker	3
Att starta ett projekt inom ånga	4
Att få tag i delar till en ångbåt	4
Skrov	4
Maskiner	4
Pannor	4
Utbildning	5
Sammanfattning	5

Att skaffa ångbåt

Att äga en ångbåt har många ljusa, trevliga och sociala sidor men kan även bli ett problem för ägaren om inte allting blir som det var tänkt. Det är av den anledningen som den här lilla skriften har tillkommit.

Sveriges ångbåtsförening bildades 1986 och har som ändamål att främja ångbåtsintresset samt medverka till umgänge och träffar för att sprida ångbåtsägandet och dess glädje samt känslan att glida fram i en båt som inte brummar eller luktar avgaser och drivs av en renodlad kretsloppsprodukt (ved) vilken vid förbränning inte ger ny tillförsel av koldioxid.

Hur börjar man?

Ja, det kan ju variera beroende på från vilken utgångspunkt man närmar sig verksamheten för att kanske bli skeppare och maskinist på en ångslup. Är du båtägare som tröttnat på oljud och avgaser på en båt med förbränningsmotor och vill åka med en båt där du kan samtala med dina medpassagerare?

Eller är du redan ”ångskadad” och vill utnyttja dina ångprylar i en ångbåt?

För den senare kategorin - att omskola en landbaserad ångentusiast till en båtburen dito - finns det ganska gott om båt litteratur.

Däremot, att skaffa sig ångkunskaper är inte lika lättillgängligt. Det krävs en hel del självstudier.

Några inkörsportar för denna verksamhet finns det dock.

Bli medlem i Sveriges Ångbåtsförening, SÅF

[Bli medlem i SÅF](#) och delta i möten och båtutflykter. Här träffar du entusiasterna som kan berätta om maskiner (vi kallar dem inte motorer), pannor, pumpar och annan utrustning.

Vid träffarna under båtsäsongen kan du se olika utföranden av drivanläggningar och få tips. Informationsskriften SÅF-bladet ges ut 4 gånger per år.

Föreningen bedriver även prylförmedling och lämnar tekniskt stöd till medlemmarna. Vi har även en målsättning att göra en katalog på alla i landet befintliga ångbåtar. På hemsidan finns en förteckning och som inloggad medlem kan du se all lagrad information samt även skriva ut en förteckning med fartygsnamn, byggår, ägare och hemmahamn.

Ta del av andras erfarenheter, så att du slipper göra om misstag som andra har gjort. Det gör du enklast genom att delta i olika evenemang som SÅF arrangerar eller informerar om. Det är en fördel att vara med som medlem några år innan man påbörjar sitt eget projekt.

Hemsidan: steamboatassociation.se mejladress: info@steamboatassociation.se

Kontakt med andra ångfartygsägare

- SÅF förmedlar namn och kontaktpersoner som har stor erfarenhet av ångdrift av slupar för enskilt ägande, passagerarfartyg, bogserfartyg m fl, men även till ägare av liknande projekt.
- SÅF har möten och träffar där ångbåtsvänner samlas och byter erfarenheter samt på sommaren möjlighet att studera ångfartygs drift och byggnad.
- På vår hemsida <https://steamboatassociation.se> finns en fartygslista med namn på fartyg. Om du är medlem och loggar in så kan du även se dess ägare och för en del också bilder på fartygen och deras maskiner. Kontaktuppgifter till ägarna hittar du i medlemsregistret som finns på samma ställe.

Andra föreningar

- Du kan bli medlem i Föreningen Stiftelsen Skärgårdsbåten. Denna förening driver trafik med passagerarbåtar i Stockholm. De restaurerar och underhåller sina äldre ångfartyg
Föreningen ger ut tidskriften ”Skärgårdsbåten”, där det bl a berättas om befintliga och skrotade ångbåtar.
Adress: **Stiftelsen Skärgårdsbåten, Nybrogatan 76, 114 41 Stockholm. Tel 08-662 89 02.**
- På olika ställen i landet finns stödföreningar kring en eller flera ångbåtar där du kan bli medlem och medverka i driften. Bra källor för information om dessa är SÅF:s medlemsmatrikel och hemsidans förteckning över [Passagerarångare](#). Exempel:
 - A. S/S Bohuslän. **Sällskapet Ångbåten, Göteborg.** Ger ut tidskriften ”Ångbåten”. Driver trafik.
 - B. S/S Ejdern. **Museiföreningen Ångfartyget Ejdern, Södertälje** Ger ut tidskriften Telegrafan.
 - C. S/S Polstjärnan. **Ångbåtssällskapet Polstjärnan, Karlstad.** Bedriver trafik och ger ut tidning/informationsblad.
 - D. S/S Primus. **Medelpads Sjöhistoriska förening, Sundsvall** Driver trafik. Ger ut tidskriften ”Lubrikatorn”, som beskriver ”Norrländsk sjöfart förr och nu”
 - E. S/S Östersund. **Föreningen Bevara Ångaren Östersund, Mattmar.** Har restaurerat s/s Östersund och bedriver trafik, mest charter. Har även hand om s/s Hebe
 - F. S/S Herbert. **Mjörns Ångbåtsförening, Alingsås.**
 - G. Föreningen s/s **Blidösund**. Stockholm.

Ytterligare ångfartyg runtom i landet finns, där du kan få delta i arbeten och livet kring en ångbåt. Exempelvis s/s **Alma** (Stafre), **Trafik** (Hjo), **Engelbrekt** (Leksand),

Färjan 4 (Göteborg), **Warpen** (Bollnäs), **Freja af Fryken** (Kil), **Gerda** (Eskilstuna), **Runn** (Smedjebacken) osv.

De flesta projekten behöver fler medarbetare. En del projekt som har avstannat kan du kanske aktivera igen.

Tidskrifter

Tidskrifter som handlar om sjöfart:

- A. **Länspumpen**, Ges ut av Klubb Maritim
- B. **Båtologen**, erhålles genom medlemskap i Klubb Maritim
- C. Om du vill läsa lite utländska tidskrifter kan du bli medlem i **The Steam Boat Association of Great Britain, SBA**. Föreningen ger ut tidskriften "Funnel" och en del böcker. I tidningen skrivs mest om ångslupar med en hel del bilder och ofta tekniska artiklar.
- D. En amerikansk tidning kan du prenumerera på är "**Steamboating**". **International Steamboat Society, USA**. Ganska mycket tekniska artiklar och notiser.
- E. En annan amerikansk tidning handlar mycket om järnvägar och ibland lite om ångbåtar är "**Live Steam**", USA
- F. Ytterligare ett amerikanskt ångbåtsmagasin; "**Steamboat Bill**". **Steamship Historical Society of America, USA**
- G. Några av dessa tidningar och andra hobbyböcker kan du även köpa i **Hobbybokhandeln, Stockholm. Tel 08-654 84 55**. Den finns även som online-butik, prova att söka på Nautica. www.hobbybokhandeln.biz

Böcker

En lista med boktips hittar du på SÅFs hemsida <https://steamboatassociation.se/bocker-om-anga/>

Ångbåtsterminologi

På vår hemsida under Ånga tips och trix hittar du ett dokument med ord som används inom ångbranschen, [ångbåtsterminologi](#)

Att starta ett projekt inom ånga

Innan man påbörjar sitt ångprojekt finns det lite att tänka igenom. Till skillnad från diesel- och bensindrift har ånganläggningar ett betydligt högre krav på ägare och brukare när det gäller kunskaper och materialval samt drift och skötsel.

Inköp av ånganläggning bör ske från en renommerad firma där certifikat på ångpannan är en del av det säkerhetstänkande som krävs.

Det är väldigt bra att lära sig lite om ånga i tryckkärl innan man ger sig i kast med ett ångbåtsprojekt, ett sätt att lära sig är att bli medlem i SÅF och ta del av den information och det nätverk som då blir tillgängligt. Var med på våra möten och träffar för att få insikt och kännedom innan du själv startar. Lär av andras erfarenheter, både dåliga och bra.

Att få tag i delar till en ångbåt

I vår prylmarknad (SÅF) kan medlemmarna annonsera gratis. En hel del har förmedlats den vägen.

Det är mycket viktigt att en ångbåt har anpassad maskin, panna och propeller för att bra verkningsgrad på driften ska erhållas. En del parametrar kan erhållas från litteraturen men oftast är det så att erfarenheter och jämförelser med andra båtar kan ge bäst resultat. Här är kontakter med andra ångbåtsägare av ovärderlig nytta.

Skrov

- I England tillverkas och Säljs Frolic-skrov i glasfiber. Det finns som 18', 21' och 30'.
- Spantruta i skala 1:1 finns att låna via SÅF. Tommy Skogsberg, Fellingsbro har byggt två sådana, i två olika storlekar. Även Örjan Bergqvist i Östersund har byggt ett sådant skrov, något breddat.
- Ådskär 26, s/s Stimmaren. Plastskrov. Formen finns sannolikt kvar. Kontakt via Sven Jönsson, tel 070-747 33 59.

Maskiner

Nya maskiner i form av gjutdelar eller mer eller mindre bearbetade säljs av:

- Jan Gunnarsson i Gustafs, Dalarna

Pannor

Man kan välja på vattenrörs- eller eldrörspanna, stående eller liggande. Det är flera faktorer att ta hänsyn till som kräver en del insikter och studier. Även om det inte finns formella krav bör pannorna besiktigas och anläggningen i övrigt uppfylla viktiga säkerhetskrav. Tänker du köra passagerare är det krav på tryckkärlsgodkännande.

Pannor efter godkända ritningar har kanske varit det svåraste att få tag på till rimligt pris.

Tillverkare/Konstruktörer:

- Tomas Blomström tel 08-726 81 55 eller onga@blomstroms.se

- Jan Gunnarsson i Gustafs, Dalarna Tel 070-585 25 72 eller info@ångkraft.se
- Jens Pettersson 070-873 85 50 eller jens.s.pettersson@gmail.com
- Ångtillbehör info@moramarinteknik.se

Utbildning

De olika aktörerna för driften av ångbåtarna, vare sig de är enskilda personer, stiftelser eller föreningar tillser genom internkontroll att besättningsmedlemmarna har adekvat utbildning och kunskaper för att bemanna passagerarbåtarna. Utbildningen kan ges internt, genom studier via studieförbund eller vid en högskola.

Det ändrar sig vilka som tillhandahåller utbildningar och ibland även reglerna för behörighet . Om du har frågor kring detta så föreslår vi att du mejlar till info@steamboatassociation.se eller kontaktar någon i [SÅFs styrelse](#).

Sammanfattning

På vår hemsida hittar du en skrift om [Vård och testning av mindre ångpannor](#)

Som du ser finns det mycket att intressera sig för inom ångområdet, även om man ännu inte själv blivit med ångbåt. Det kan vara en fördel att vara med vid SÅF:s möten och träffar för att få lite insikt och kännedom innan man sätter i gång med det stora ångprojektet.

Det är bra att läsa, lyssna och lära först!

Välkommen bland oss ångentusiaster! Vi är positiva till att dela med oss av kunskaper och erfarenheter.

Vi ger i SÅF ut en medlemstidning 4 gånger om året. Den innehåller teknisk information, beskrivning av våra möten, prylmarknad, ångaktiviteter som är på gång och annat intressant.

Information finns även på vår hemsida <https://steamboatassociation.se> och för de medlemmar som lämnar sin aktuella e-postadress till medlemsregistret skickas även viss information ut via e-post.

Sveriges Ångbåtsförening